

de RSB-competitie van 1967 - 2006

Dit artikel beschrijft de ontwikkelingen met betrekking tot de deelname van RSB-verenigingen aan de RSB-competitie in de periode 1967-2006.

Naast ontwikkeling in aantallen deelnemende verenigingen en teams wordt eveneens ingegaan op regionale ontwikkelingen en effecten van factoren als successen van verenigingen en fusies.

Voor dat doel werd het RSB-district opgedeeld in 9 regio's: Rotterdam-Centrum, Rotterdam-Zuid, Gouda e.o., Drechtstreek, Schiedam/Vlaardingen/Maassluis, Zuid-Hollandse Eilanden, Hoeksewaard e.o., Noordoost van Rotterdam en Zuidoost van Rotterdam.

Bij grensgevallen moest een keuze worden gemaakt en is de indeling van de vereniging arbitrair.

Per regio werd vervolgens een analyse gemaakt van de deelname en de resultaten van de verenigingen in die regio.

Uiteindelijk werden de resultaten van de diverse regio's onderling vergeleken.

In september 1966 werd ik lid van De IJssel. De vereniging bestond toen drie jaar en ging voor het eerst meespelen in de RSB-competitie. Op 16 november maakte ik mijn debuut in een wedstrijd tegen Schiebroek 2. Ik speelde remise aan bord 10 (er werd toen ook in de 3e klasse nog met tientallen gespeeld) tegen de heer Vennink. Inmiddels is de teller de 260 RSB wedstrijden al gepasseerd. Al snel, in 1967, belandde ik in het bestuur. Eerst als penningmeester maar vanaf 1968 tot heden als secretaris. In de loop der jaren groeide mijn belangstelling voor schaakgeschiedenis. In oude jaargangen van toen nog 'Het Tijdschrift van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond' vond ik de eerste resultaten van de RSB-competitie. Dit gecombineerd met mijn eigen secretariaatsarchief leidde, toen ik daar tijd voor kreeg, tot een databestand met de competitieresultaten. Vanaf 1966/67 is dat vrijwel volledig. Van de periode daarvoor (1948-1965) is het nog onvolledig. Inmiddels ben ik eveneens eindredacteur van ons clubblad IJssel-schaak en bij het naderen van ons 40 jarig bestaan besloot ik in 2002 tot een eerste publicatie in drie delen over het verloop van de RSB-competitie gedurende de deelname van De IJssel. Met wat kleine aanpassingen bleek het ook geschikt als een bijdrage voor de RSB-geschiedenis op de RSB-website. Anno 2006 is het artikel aangevuld en geactualiseerd waarbij tevens de in de loop der tijd ontvangen commentaren zijn verwerkt. Ongetwijfeld zijn er onder de lezers personen die nog manco's en onjuistheden constateren. Ik hoop dat zij die aan mij willen doorgeven (aad@bigberg.myadsl.nl). Het kan te zijner tijd leiden tot een meer accurate versie. Bij voorbaat dank.

Aad van den Berg

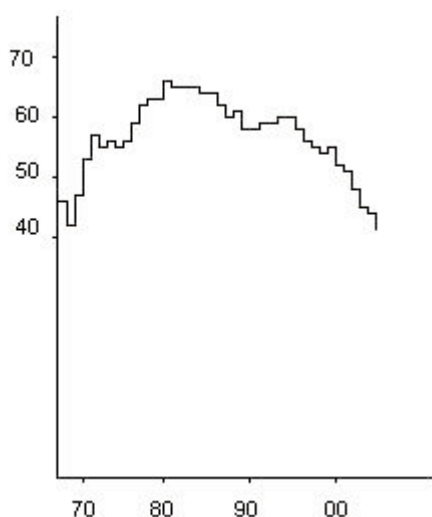
1. ontwikkelingen in aantallen deelnemende verenigingen en teams

Allereerst een overzicht van het aantal deelnemende verenigingen:

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	
Gouda e.o	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	
ZO v R'dam	1	2	2	3	4	4	6	5	6	6	6	6	6	7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	4	4	4	4	4	3	3	
NO v R'dam	4	4	4	5	5	4	4	4	4	5	6	6	6	6	6	7	7	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4
Schiedam/Vlaard.	5	5	6	6	6	6	7	7	7	7	7	7	8	8	7	7	7	6	6	6	6	6	7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5
R'dam-Centrum	11	11	12	13	13	12	11	11	11	11	10	10	10	11	11	11	11	11	11	10	10	10	9	8	8	8	8	8	8	8	7	7	7	7	5	5	5	5	4	
R'dam-Zuid	5	5	7	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	
Drechtstreek	5	5	5	6	6	6	5	6	5	6	7	8	8	9	9	9	9	9	8	7	7	6	6	7	8	8	8	8	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6		
ZH-Eilanden	8	4	4	6	7	7	8	8	8	8	9	9	9	8	9	9	9	10	10	9	10	10	10	10	10	10	10	9	9	9	9	9	10	9	8	8	8			
Hoeksewaard	3	2	3	4	6	6	5	4	4	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	7	7	7	6	6	6	7	7	6	6	5	5	5			

RSB	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05
RSB	46	42	47	53	57	55	56	55	56	59	62	63	63	66	65	65	65	64	64	62	60	61	58	58	59	59	60	60	58	56	55	54	55	52	51	48	45	44	42

De top ligt begin jaren 80 en daarna loopt het weer langzaam, maar gestaag terug. Vooral in het gebied Rotterdam-Centrum is het aantal verenigingen beduidend minder geworden.

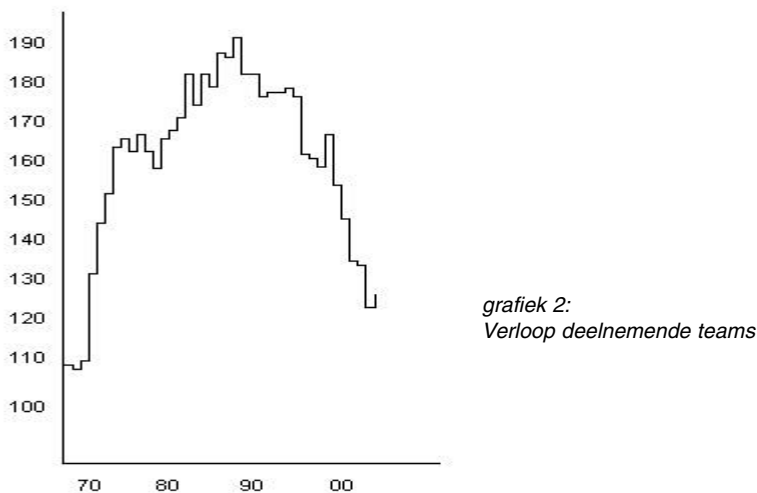
grafiek 1:
Verloop deelnemende verenigingen

Het aantal verenigingen zegt uiteraard niet alles. Immers verenigingen kunnen groter of kleiner geworden zijn. Vooral door fusies zou de omvang van verenigingen kunnen toenemen. Het volgende overzicht laat zien of dit gemeten aan het aantal aan de competitie deelnemende teams ook het geval is.

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05
Gouda e.o	6	6	6	7	8	10	11	11	11	13	13	14	13	13	12	13	13	13	11	13	13	13	13	14	14	13	14	15	17	14	13	14	15	16	13	12	11	13	13
ZO v R'dam	2	4	4	7	9	8	15	16	17	17	14	14	17	17	15	13	15	17	16	17	19	19	17	19	19	19	20	20	19	19	20	20	19	18	15	16	13	13	
NO v R'dam	9	9	8	11	11	10	12	13	12	12	14	14	15	15	15	17	16	15	13	15	14	16	14	15	14	15	14	14	13	14	15	16	14	13	12	15	12	10	
Schied/Vlaard.	12	11	12	15	15	18	19	20	21	22	22	21	21	20	20	19	16	20	20	19	21	19	18	20	19	18	18	17	16	16	16	18	16	14	13	12	9	10	
R'dam-Centrum	33	32	31	33	37	39	37	35	35	32	29	26	29	27	34	35	31	33	31	31	30	30	31	31	31	29	28	28	29	26	26	25	24	21	20	20	21	20	22
R'dam-Zuid	19	22	24	23	24	24	23	25	23	22	20	19	20	20	19	21	20	20	23	24	23	24	23	22	20	20	21	19	15	17	15	15	15	13	13	13	11	12	14
Drechtstreek	13	13	13	16	16	17	16	17	14	14	14	16	18	20	20	24	26	26	25	27	27	28	27	26	25	26	27	27	27	25	26	24	25	25	24	21	21	20	21
ZH-Eilanden	12	9	9	13	14	16	17	16	18	21	21	20	20	21	22	24	22	23	24	25	22	24	24	21	21	23	21	22	22	20	20	19	22	20	20	19	19	17	17
Hoeksewaard	4	3	4	7	10	9	12	11	10	12	14	13	11	13	12	13	13	12	13	13	14	14	12	11	11	12	12	13	14	10	10	9	10	9	10	10	8	8	7

RSB 110 109 111 132 144 151 162 164 161 165 161 157 164 166 169 179 172 179 176 184 183 187 179 179 174 175 175 176 174 160 159 157 165 153 145 135 134 124 127

De top ligt hier in 1988 en daarna loopt de deelname terug met een extra forse daling in 1996.

Bij dit overzicht een aantal kanttekeningen. Naast de deelname aan de RSB-competitie betreffen de cijfers ook de deelname van teams van RSB-verenigingen aan de KNSB-competitie. Vanaf 1970 wordt er in de 3e en 4e klasse met 8-tallen gespeeld en niet meer met 10-tallen en vanaf 1986 geldt dit ook voor de overige klassen. In 1999 en 2000 wordt er in de 4e klasse met 6-tallen gespeeld. Dit heeft alleen in 1999 een positief effect. In 2001 tenslotte is er geen 4e klasse.

Wat opvalt is de toename van de deelname in de Drechtstreek in de loop der jaren en met name de handhaving daarvan. Hetzelfde geldt in mindere mate voor de regio Zuid-Hollandse Eilanden. Vanuit Rotterdam-Centrum daalde de deelname minder snel dan het aantal verenigingen, maar de laatste jaren wordt het beduidend minder. In 1970 kwam 25% van het aantal teams uit deze regio, maar in 2005 was dit nog maar 17%. Daarbij moet nog worden opgemerkt dat de vereniging Rotterdam ondanks de verhuizing naar het zuidoosten van Rotterdam toch nog steeds is meegeteld bij de regio Rotterdam-Centrum. Ook in Rotterdam-Zuid vanaf 1990 een sterke afname van de deelname. Uit de 'buitengebieden' aanvankelijk een beperkte deelname, maar met de groei van de verstedelijking wordt die achterstand uit de beginjaren snel ingehaald. Hieronder een illustratief overzicht van de procentuele verdeling per jaar per regio van de deelname (teams) over een aantal jaren:

	70	75	80	85	90	95	00	05
Gouda e.o	5	7	8	6	8	10	10	10
ZO v R'dam	5	11	10	9	11	11	12	10
NO v R'dam	8	7	9	7	8	8	9	8
Schiedam/Vlaard.	11	13	12	11	11	10	10	8
R'dam-Centrum	25	22	16	18	17	17	14	17
R'dam-Zuid	18	14	12	13	12	9	9	11
Drechtstreek	12	9	12	14	15	15	16	17
ZH-Eilanden	10	11	13	14	12	13	13	13
Hoeksewaard	6	6	8	7	6	8	6	6

2. regionale ontwikkelingen

Hieronder een beschrijving en analyse van de ontwikkelingen in de diverse regio's van de RSB.

a. Gouda en Omstreken

Met oprichtingsjaar 1847 behoorde Messemaker, later Messemaker 1847, natuurlijk al vanaf de oprichting van de RSB in 1931 tot de deelnemende verenigingen. In 1935 treedt een tweede vereniging uit Gouda toe, de Arbeiders Schaak Club Gouda en in 1937 DOZ, dat in 1945 overgaat in DONK. Ook de schakers van de Schaak- en Damvereniging Moordrecht nemen van 1934 tot 1938 aan de competitie deel en 12 jaar later, in 1950, is er opnieuw een schaakvereniging Moordrecht die dan tot 1957 tot de deelnemers behoort. In 1938 wordt ook in Waddinxveen een schaakvereniging opgericht die onder de naam WSV (Waddinxveense Schaakvereniging) aan de competitie gaat deelnemen. In de jaren '50 worden de ASC Gouda en DONK geheel of ten dele door Messemaker opgeslokt. Nieuwe clubs melden zich, Reeuwijk in 1960, en in 1966 gaat ook het in 1963 opgerichte Moordrechtse De IJssel aan de competitie deelnemen. De deelname aan de RSB blijft aanvankelijk beperkt. Dat geldt zeker voor het 'grote' Messemaker. Pas wanneer in 1975 een concurrerende stadgenoot zich meldt (Gouda Bloemendaal), neemt de animo bescheiden toe. WSV blijft vanaf begin 70-er jaren schommelen rond 3 of 4 teams en af en toe 2. Reeuwijk ontwikkelt zich in de jaren 80 tot een ernstige concurrent van de Gouvenaars en is van 1984 tot 1988 zelfs de grootste in deelnemersaantal. Messemaker speelt al die jaren mee in de top van de RSB. Aanvankelijk met een team in de 1e klasse maar later ook in de promotieklasse. De schaakkracht neemt toe en in 1994 haalt het eerste team de KNSB en vervolgens blijft het tweede meedoen in de 1e klasse RSB af en toe in gezelschap van het derde team en in 2004 haalt het tweede team de promotieklasse en een jaar later als RSB-kampioen eveneens de landelijke competitie. Vanaf 1993, Gouda Bloemendaal is dan al door grote broer opgeslokt, is er een vrijwel continue deelname van 5 of 6 teams met vanaf 2001 een licht dalende tendens. Reeuwijk haalt van 1985 tot 1988 de promotieklasse maar daarna zakt de vereniging snel terug naar de 2e klasse en neemt de animo voor de Reeuwijkse club snel af. In 2001 wordt de vereniging opgeheven. In de eerste helft van de 70-er jaren speelt ook WSV mee in de top van de RSB en haalt in 1974 eveneens de promotieklasse. Daarna gaat het minder en heeft de club moeite zich in de 1e klasse te handhaven. Dat heeft geen effect op de belangstelling, want met 4, 5 of zelfs 6 teams blijft die redelijk op peil. De deelname van De IJssel blijft lange tijd bescheiden, maar met 4 teams rond de eeuwwisseling slaan ook de Moordrechtse geen slecht figuur. De 1e klasse, die in 1992 na 3 jaar werd verlaten, is dan weer heroverd en bij het ingaan van het 40e levensjaar werd voor het eerst de promotieklasse gehaald. Hieronder de deelname (teams) per jaar per vereniging.

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	
Messemaker	2	2	2	2	2	3	3	4	4	5	4	4	4	4	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	5	5	6	6	6	5	6	6	6	5	4	5	6	
Gouda Bl.daal	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reeuwijk	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	
De IJssel	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	
WSV	1	1	1	2	3	4	4	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	3	4	3	4	4	4	4	5	6	5	4	5	4	5	4	4	4	5	4	
<i>totaal</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>11</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>17</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>13</i>	<i>12</i>	<i>11</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	

Vervolgens voor een aantal jaren de deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse):

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Messemaker	001100	011011	011011	001011	002010	100212	101121	200211
Reeuwijk	000101	000011	000111	010101	000201	001010	000100	
De IJssel	000010	000011	000020	000110	001011	000111	000211	010110
WSV	000101	001020	001020	000101	000121	000123	001031	001120
Gouda Bl.daal			000010	000010	000001			
<i>totaal regio</i>	<i>001312</i>	<i>012053</i>	<i>012172</i>	<i>011333</i>	<i>003344</i>	<i>101456</i>	<i>102463</i>	<i>211441</i>

b. zuidoost van Rotterdam

Het in 1927 opgerichte Krimpen a/d IJssel is bij de oprichting van de RSB de enige club in de regio Zuid-West van Rotterdam. In die jaren bestaat weliswaar ook het al eerder, in 1920, opgerichte Schoonhoven, maar die vereniging gaat pas vanaf 1971 meespelen in de RSB-competitie. Ook het uit 1936 stammende Capelle a/d IJssel, later Capelse Schaakvereniging (CSV) is in de beginjaren een korte tijd lid van de RSB. Na een langdurig lidmaatschap van de NRSB (Nieuwe Rotterdamse Schaakbond) duurt het tot 1968 voor de Capelse club weer toetreedt tot de RSB. Daarnaast bestaat van 1936 tot 1940 de vereniging Kralingse Veer, van 1943-1949 in Krimpen a/d Lek de club Vriendenschaar en eind jaren '40 speelt ook de Nieuwerkerkse Dam en Schaakvereniging een aantal jaren mee. In 1967 is het dus alleen Krimpen a/d IJssel dat met twee 10-tallen aan de competitie deel neemt. Met Lekkerkerk (1969) en Schoonhoven neemt

begin jaren 70 het Krimpenerwaardse aandeel toe. Vanaf 1973 stijgt het aantal deelnemende teams snel. In Krimpen a/d IJssel verdubbelt de deelname en behalve in Nieuwerkerk a/d IJssel vestigt zich ook in de nieuwe wijk Ommoord een vereniging die vlot van start gaat. Capelle kent voorts nog het kortdurend bestaan van een tweede vereniging, Paradijssel, maar al snel wordt tot fusie besloten. De top van de RSB wordt in deze regio aanvankelijk nauwelijks gehaald. CSV komt tot lange tijd niet hoger dan de 1e klasse RSB en wordt overvleugeld door Krimpen a/d IJssel dat in 1976 de promotieklasse haalt en vanaf die tijd fors aan de weg timmert. In 1979 gaat het eerste team naar de KNSB en spelen het tweede en derde team mee in de top van de RSB. In 1985 is de vereniging behalve met een team in de KNSB ook in elke RSB klasse met een team vertegenwoordigd. De overige verenigingen blijven hangen op 2e klasse niveau of lager. In 1981 fuseert Ommoord met Spangen, wordt SO' 81 en verschuift dus van het westen naar het centrum. De leden lopen niet in grote getale over naar andere clubs, langzamerhand echter groeit toch de aanhang van CSV. Die vereniging groeit niet alleen in kwantiteit maar ook in kwaliteit. Vanaf 1986 wordt er met één team in de KNSB gespeeld en van 1993-98 zelfs met twee. Vanaf 2001 is dat opnieuw het geval. Daarna gaat het weer bergafwaarts en aan het slot van de competitie 2004/05 degradeert het eerste team naar de RSB. Ook Krimpen a/d IJssel speelde eind 80'er jaren een drietal jaren met twee teams in de KNSB. Problemen waren er echter met de bezetting van de lagere teams. Na 1992 herstelt zich dat. Qua aantal teams blijft Krimpen a/d IJssel in het spoor van CSV, maar hoewel het met één team in de KNSB blijft, moeten de andere teams terrein prijsgeven. In 1985 en 1986 haalt Schoonhoven de eerste klasse RSB, maar daarna gaat het bergafwaarts. Een samenwerking met Lekkerkerk, dat al in 1995 de eigen deelname aan de RSB staakte, leidt niet tot verbetering van de resultaten en vanaf 2000 wordt in samenwerking met Lopik deelgenomen aan de competitie van de SSB. Beter verging het Nieuwerkerk a/d IJssel. Wellicht profijt trekkend van de in 1985 opgerichte schoolschaakvereniging "Bongerd", later omgedoopt tot "Klim-Op", blijft hier de belangstelling op peil en vanaf 1995 speelt het eerste team mee in de top van de RSB. In 1987 wordt in de Alexanderpolder Maasstad '87 opgericht en in 1996 meldden ook zij zich als deelnemer aan de RSB-competitie. In 2003 gaat deze vereniging weer ter ziele. De deelname blijft in deze regio zo'n 15 jaar op een niveau van 17-20 teams, maar dan ook hier een teruggang zoals blijkt uit onderstaande tabel:

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	
Kr. a/d IJssel	2	2	2	3	3	3	5	6	6	5	4	4	5	5	5	5	6	7	6	5	5	5	4	4	5	5	7	6	6	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Nwk a/d IJssel	-	-	-	-	1	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	3	3	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	
Cap a/d IJssel	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	4	3	3	4	4	5	7	7	6	7	7	8	7	7	7	7	6	7	8	8	7	8	7	4	5	4	4
Paradijssel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lekkerkerk	-	-	-	1	2	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Schoonhoven	-	-	-	-	1	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Ommoord	-	-	-	-	-	3	3	3	3	2	3	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maasstad '87	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>totaal</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>4</i>	<i>7</i>	<i>9</i>	<i>8</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>17</i>	<i>17</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>15</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>17</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>18</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	

En vervolgens de deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse) in deze regio:

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Kr. a/d IJssel	000111	010041	110111	111111	110110	101031	100212	101031
Nwk a/d IJssel		000101	000101	000011	000131	001021	010030	001101
CSV	001002	001020	000120	010120	110122	200221	110240	010102
Lekkerkerk	000010	000001	000010	000010	000001			
Schoonhoven		000011	000020	001011	000101	000011		
Ommoord		000102	000022					
Maasstad '87							000001	
<i>totaal regio</i>	<i>001123</i>	<i>011276</i>	<i>110384</i>	<i>122263</i>	<i>220465</i>	<i>302284</i>	<i>220483</i>	<i>112234</i>

c. noordoost van Rotterdam

In deze regio is er qua schaakverenigingsleven sprake van een grote stabiliteit. De oudste club, Hillegersberg (1929), was al voor het ontstaan van de RSB actief. In 1936 volgde het Schaakgenootschap Overschie en kort na de oorlog in 1945 de oprichting van EBSV (aanvankelijk Bleiswijk) en in 1946 Berkel. In de oorlogsjaren tot 1945 speelt ook Pijnacker, eigenlijk een vereniging buiten het RSB-gebied, een aantal jaren mee in de RSB. EBSV haakt in 1949 een aantal jaren af, maar is in 1967 ook weer van de partij. In Hillegersberg bestaat eind jaren 40 ook SDK. Deze concurrent van Hillegersberg meldt zich in 1970 opnieuw, maar blijkt ook dan geen lang leven beschoren. Lange tijd is Overschie de vereniging met de sterkste vertegenwoordiging. In 1971 met een team naar de KNSB en eind jaren '70 worden dat er zelfs twee. Daarna loopt het niveau iets terug, maar in 2005 speelt er nog steeds een team in de KNSB en draait het tweede mee in de top van de RSB. Eind jaren '80 is ongeveer 50% van de deelnemende teams in deze regio afkomstig uit Overschie. Daar kunnen de anderen verenigingen, alle met 2 of 3 deelnemende teams, niet aan tippen. Hillegersberg draait tot beginjaren 80 nog mee in de 1e klasse RSB, maar moet dan terrein prijsgeven. Aanvang 90'er jaren gaat het

weer beter en in 1993 halen ook zij de KNSB met vanaf 1998, m.u.v. 2003, een vaste stek. Een plek die ook het in 1976 opgerichte Moerkapelle in 1999 bereikt. Zij hebben er dan al 12 jaar promotieklasse opzitten. Berkel en EBSV moeten zich tevreden stellen met een plaats op het tweede plan. De beste periode voor Berkel, 1e klasse RSB, ligt eind jaren '60. EBSV bereikt dit niveau in de eerste helft van de 80'er jaren. Tijdelijk is de deelname van Zevenhuizen en het Berkelse Tibbab. Verder dan de 3e klasse komen deze verenigingen niet. Rond 2000 is aan de overheersende positie van Overschie een einde gekomen. Moerkapelle en Hillegersberg zijn qua deelname en niveau op ongeveer gelijke hoogte gekomen. Met drie deelnemende teams doet ook EBSV in dat opzicht niet voor hen onder. In 2005 treedt Hillegersberg toe tot de nieuwe club Erasmus (zie Rotterdam-Centrum) en in 2006 gaat Berkel op in EBSV, wat dan verder gaat onder de naam 3-Torens. Het aantal verenigingen in deze regio is daarmee gereduceerd tot drie.

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05		
Berkel	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	
EBSV	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	4	3	3	3	3	3	2	2		
Overschie	3	3	3	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	5	5	7	6	5	5	6	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	3	2	3	3	3	
Hillegersberg	3	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	3	3	2	-		
SDK	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Moerkapelle	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3
Zevenhuizen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tibbab	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3-Torens	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>totaal</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>8</i>	<i>11</i>	<i>11</i>	<i>10</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>12</i>	<i>12</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>16</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>12</i>	<i>15</i>	<i>12</i>	<i>10</i>	

De deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse) voor een aantal jaren:

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Berkel	001010	000101	000110	000110	000100	000010	000010	000002
EBSV	000100	000101	001010	000110	000021	000110	000111	000101
Hillegersberg	010110	001020	001010	001010	001002	100011	101010	
Moerkapelle			000102	000111	010011	010011	100020	101001
Overschie	100111	110111	102020	101020	101030	110030	101020	110010
SDK	000010							
Zevenhuizen			000010					
<i>totaal regio</i>	<i>111341</i>	<i>111333</i>	<i>104262</i>	<i>102361</i>	<i>112164</i>	<i>220172</i>	<i>302171</i>	<i>211114</i>

d. Schiedam/Vlaardingen/Maasluis

In alle drie deze gemeenten bestond bij de oprichting van de RSB een schaakvereniging. In Schiedam was dit het in 1923 opgerichte ESS (Eerste Schiedamse Schaakvereniging), in Vlaardingen de Vlaardingse Dam- en Schaakvereniging opgericht in 1916 en in 1930 begon de schaakvereniging Maassluis (tot 1937 DVO) zijn bestaan. Deze verenigingen kregen al snel gezelschap, maar in de meeste gevallen waren de nieuwe verenigingen geen lang leven beschoren zoals De Toren in Vlaardingen van 1933-1936 en DEZ in Maassluis van 1939-1946. Beter verging het de in 1938 opgerichte verenigingen SCS (Schaakclub Schiedam) en het Vlaardingse HVO (Habeat Victoriam Optimus). Ook het in 1936 opgerichte SBO siert in 1950 nog de RSB-ledenlijst In 1936 ontstaat ook de vereniging Unilever, die tot 1995 (?) in het centrum van Rotterdam was gehuisvest. Dit bedrijfsteam krijgt al snel navolging van Rijnbende en rond de jaren '50 ook van teams van Wilton Feijenoord, Hoek's en Gusto. Allen teams die in 1967 niet meer op de lijst voorkomen. Wel bestaan blijft de in 1949 opgerichte schaakvereniging van Shell. Het Vlaardingse Schaakgenootschap, opvolger in naam van de Vlaardingse Dam- en Schaakvereniging legt echter nog voor 1967 het loodje. In 1959 fuseren de Schiedamse clubs SCS en ESS tot Schiedam. Zo telt deze regio in 1967 5 verenigingen die met 12 teams deelnemen aan de RSB-competitie. In 1969 meldt zich in Schiedam de nieuwe vereniging Groenord, die al snel aan de weg gaat timmeren. Op dat moment draaien zowel HVO als Schiedam mee in de top van de RSB (promotieklasse) en de overigen spelen een klasse daaronder. In 1976 voegt ook Groenord zich bij de twee top clubs, waarvan HVO dan al moeite heeft het niveau te handhaven. Ook Maassluis haalt in 1973-1975 nog de promotieklasse, maar zakt daarna, net als Shell, Unilever en het sinds 1973 aan de competitie deelnemende Zwarte Paard (opgericht 1950), snel terug. Qua deelname blijkt Groenord geen bedreiging voor de overige clubs, de deelname in de regio neemt alleen maar toe. Pas beginjaren '80 gaat het met name bij Schiedam wat minder. De club zakt terug naar het 2e klasse niveau en ook de deelname zakt naar drie teams, evenveel als concurrent Het Zwarte Paard. Die vereniging heeft dan inmiddels de promotieklasse bereikt. In 1985 fuseren beide verenigingen tot HZP/Schiedam, dat dan in deelname kan concurreren met HVO en Groenord. De Vlaardingers zijn met een team in de KNSB op dat moment de sterkste club in de regio. Ook een kortdurend optreden van het nieuwe Schaakgenootschap Vlaardingen (SGV) heeft dit niet kunnen verhinderen. De nieuwe fusieclub neemt deze positie al snel over en eind jaren '80 spelen ook zij een aantal jaren in de KNSB. Begin jaren '90 moet die positie weer worden prijsgegeven, het ledental slinkt en de deelname zakt weer naar 3 of 4 teams.

De toppositie, met een team in de KNSB, wordt nu overgenomen door Groenord en dat blijft zo tot de eeuwwisseling. HZP/Schiedam blijft met top RSB goede tweede. Minder goed vergaat het HVO. Na 1994 gaat het bergafwaarts en met ingang van 1998 gaat de club samen met Shell onder de naam CHESS (Combinatie HVO En Shell Schakers). Top RSB lijkt er voor hen niet in te zitten en dat geldt ook voor Maassluis, Unilever en het in 1990 opgerichte Primus Inter Pares. Die laatste vereniging staakt vanwege het verminderde ledental in 2002 de deelname. Na 2000 kampt ook Groenord met ledenverlies, maar wordt in 2003/04 nog wel kampioen van de RSB. Van de mogelijkheid tot terugkeer naar de KNSB wordt echter geen gebruik gemaakt. Inmiddels is in deze regio anno 2005 de deelname in vergelijk tot vijftien jaar terug met 50% teruggelopen.

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	
Groenord	-	-	1	2	1	2	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3	3	4	4	3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	4	4	4	2	3		
HVO	4	4	3	3	3	4	3	3	4	4	4	5	5	5	5	5	4	5	5	5	3	3	4	4	3	3	3	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Shell	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Chess	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Maassluis	1	1	1	1	2	2	3	3	3	2	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	
Schiedam	3	2	2	4	4	5	5	5	5	5	4	4	4	3	3	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
HZP	-	-	-	-	-	1	1	1	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
HZP/Schiedam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5	5	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	
Unilever	2	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	
SGV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pr.Inter Parus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	
<i>totaal</i>	<i>12</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>16</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>19</i>	<i>18</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>18</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>16</i>	<i>14</i>	<i>13</i>	<i>12</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	

Hieronder vervolgens over een aantal jaren een overzicht van de deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse). Duidelijk is te zien dat de fusie van Shell en HVO tot CHESS niet leidt tot herstel van de glorie van het vroegere HVO. Ook de fusie tussen de Schiedamse clubs laat geen positief effect zien. De gestage opmars van Groenord vertoont pas in de laatste kolom enige terugval.

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Groenord	000011	010012	011010	000121	100121	101021	101211	010110
HVO	010110	001111	011030	010121	010012	001020		
Shell	000200	000011	000101	001000	000101	000101		
CHESS							010010	001001
Maassluis	001000	000111	000100	000101	000101	000011	000011	000010
Schiedam	010102	011201	000201	001011				
HZP		000010	000201	010011				
HZP/Schiedam					001102	000111	010110	001101
Unilever	001011	000110	000020	000101	000020	000010	000020	000100
SGV			000001					
Pr.Inter Parus					000001	000100	000010	
<i>totaal regio</i>	<i>022434</i>	<i>022566</i>	<i>022664</i>	<i>022466</i>	<i>111458</i>	<i>102374</i>	<i>121372</i>	<i>012322</i>

e. Rotterdam - Centrum

De meeste verenigingen waren bij de oprichting van de RSB in 1931 gelokaliseerd in het 'centrum' van Rotterdam. De oudste en meeste bekende was de uit 1894 stammende Nieuwe Rotterdamse Schaakvereniging (NRSV, 1894). Met hetzelfde oprichtingsjaar 1894 (of wellicht nog eerder) het Rotterdams Schaakgenootschap (RSG) en voorts Rotterdam (eerder Arbeiders Schaakclub Rotterdam, 1918), Spangen (1921), de Vereenigde R'damsche Schaakclub, Kralingen (1924), Ermezo, NHM (de Nederlandse Handels Maatschappij), Het Westen (1924), Wilhelm Steinitz (1928), de Schaakstudiekring en Insulinde. Bij de oprichting meldde zich voorts de nieuw opgerichte vereniging Rotterdam Noord en de vereniging GEB (1928). Van deze verenigingen ging De Schaakstudiekring op in Kralingen en Rotterdam Noord bleek geen levensvatbaarheid te hebben. Tot de eerste clubs behoorden aanvankelijk ook Euwe's Vrienden en Het Witte Paard (later Delfshaven), maar hun bestaan duurde niet langer dan tot 1936. Ook Ermezo, de Vereenigde R'damsche Schaakclub, Insulinde en NHM verdwenen al spoedig weer van het schaaktoneel. Al snel sloten in de jaren er na Het Centrum, Ivoren Toren (1919), Onesimus (tot 1932 bestaande onder de naam DESCO, 1929) zich aan bij de RSB. Met de successen van Euwe groeit het aantal schaakverenigingen als kool, maar een groot aantal is slechts een kortdurend bestaan beschoren zoals: Aljechin, C.Jamin SC, Dooven SC, D.Blazer & Metz (D.B. en M.R.), Noorderkwartier, vd Schuijt, 15 December 1935. Maar er zijn er ook die het langer volhouden zoals: Clubhuizen de Arend (1934-1941), ERCS (1937-1940), Het Noorden (1936-1940), Noorder Toren (1936-1940), Robaro (later Robaver, Rotterdamse Bank Ver. 1933-1940), de Rode Spelers (1936-1941, fusie met Rotterdam), RVS (1936-1943), Sultho (1937-1940), Twentse Bank (1933-1940) en Vios (1936-1948). De verenigingen Ambaro (1935), Nationale (1935), Regina (1934), SIO (1937),

Stokvis (1935) en Wester Toren (1933) houden het nog langer vol.

Naast de verenigingen die, al dan niet met een onderbreking tijdens de oorlogsjaren, de jaren '40 hebben overleefd: Ambaro-Avib Combinatie, Het Centrum, GEB, Ivoren Toren, Kralingen, Nationale, NRSV, Onesimus, Regina, RSG, SIO, Spangen, Stokvis, Het Westen, Wester Toren en Wilhelm Steinitz meldt de ledenlijst in 1950 ook de vlak na de oorlog opgerichte verenigingen PTT-Rotterdam, Tediro en vanaf 1949/50 de verenigingen Mullerco, SRA, Sozaro, Pers. Ver. Borgh, OLDI, RSR. In 1953 fuseren Het Centrum en Kralingen tot Rotterdam en in 1955 ontspruit Schiebroek. RSG vormt in 1965 met NRSV de vereniging NRSG en in 1964 gaan Het Westen en Regina samen als Het Westen Regina en in 1966 gaat de PTT club op in Wilhelm Steinitz. In 1967 is RSR inmiddels gefuseerd tot RSR Ivoren Toren en naast de bedrijfsschaakverenigingen Ambaro-Avib-Combinatie, Mullerco, de Nationale, Pers. Ver. Borgh, SIO, Sozaro is ook de vereniging OLDI van het doofstommeninstituut afgehaakt. Nieuw is de politieclub Hermandad. Nog voor 1967 verdwijnen ook de later opgerichte bedrijfsschaakverenigingen van Blaauwhoed, het Stadhuis en de Belastingdienst (SRA). Zo nemen er in 1967 11 verenigingen met 33 teams deel aan de competitie. Het aantal teams loopt nog op en bedraagt begin '70 er jaren zelfs 39. De deelname van de dan nog bestaande bedrijfsteams zoals GEB, NNPV (Nationale Nederlandse Persvereniging), Hermandad en SIO (de club van het NRC) eindigt al snel. De fusie van de voormalige schaaktopper NRSV met RSG blijkt geen succes en in 1970 wordt het bestaan gered met opnieuw een fusie, ditmaal met Wilhelm Steinitz. Na een fusie tussen Schiebroek en Het Westen Regina in 1977 zijn rond 1980 dan dit SWR, Rotterdam, Spangen en NRSG W. Steinitz de toonaangevende clubs in centraal Rotterdam. Op een wat lager pitje draaien Onesimus, RSR Ivoren Toren en Wester Toren. Aan het tijdelijke bestaan van Industromoza is door rotering door de RSB al een eind gekomen en ook Tediro is dan al ter ziele. Er zijn ook een aantal nieuwkomers zoals een team van de NS Rotterdam en de verenigingen Caballo Blanco, Jugoslavia en De Juiste Zet. Bij sommige topclubs daalt echter de belangstelling snel. Spangen tracht het vege lijf te redden via een nevenvestiging in de wijk Ommoord. Dit mislukt en in 1981 volgt de fusie met Ommoord tot SO '81. Dankzij de 'overname' van de club uit regio ZW van Rotterdam stijgt dan het aantal deelnemende teams weer. Eind jaren '80 is ook dat effect verdwenen. Lange tijd blijft de deelname dan stabiel rond de 30 deelnemende teams. Ook de overgebleven verenigingen weten zich dan op niveau te handhaven. Alleen het NS team en de kleine verenigingen Stikmat, Jugoslavia en De Juiste Zet houden op te bestaan. Ook het aloude Wester Toren kwijnt weg en wordt in 1992 opgeheven. In de tweede helft van de '90 er jaren gaat het echter opnieuw bergafwaarts. Met name de deelname van SWR en SO'81 loopt fors terug. Caballo Blanco wordt opgeheven en de nieuwe club De Weerlegging wordt na een driejarig zelfstandig bestaan ingelijfd bij Rotterdam. Niet lang daarna, in 2000, gaan SO'81 en Rotterdam samen en vormen in 2001 de nieuwe club SO Rotterdam. De nieuwe club vestigt zich in het ZW van Rotterdam en is goed voor bijna de helft van de deelname uit centraal Rotterdam waar eigenlijk RSR Ivoren Toren, Onesimus, SWR en NRSG Willem Steinitz als de 'echte' vertegenwoordigers overblijven. Al die jaren heeft Rotterdam niet alleen de grootste deelname, ook qua niveau is de club steeds het beste. Vanaf 2004 doet RSR Ivoren Toren daar echter niet veel meer voor onder. In 2005 opnieuw een fusie, ditmaal tussen NRSG Wilhelm Steinitz, Schiebroek Westen Regina en Hillegersberg (zie NO van Rotterdam). Zij vormen de nieuwe vereniging Erasmus en worden in 2005/06 kampioen van de RSB.

De ontwikkeling van de RSB deelname in deze regio:

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05			
GEB	2	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Hermandad	3	2	2	1	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Rotterdam	5	5	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	6	6	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Weerlegging	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
SO '81	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7	7	8	6	6	6	5	6	6	6	6	5	5	5	4	5	4	4	-	-	-	-	-	-	-		
Spangen	6	6	5	5	5	5	5	5	4	4	3	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
SO Rotterdam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8	8	8	7	7	
NNPV	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Onesimus	1	1	1	1	3	3	2	2	2	1	2	2	2	3	4	3	2	3	3	2	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3		
RSR Iv. Toren	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	6	
SIO	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stokvis	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Tediro	-	-	2	2	2	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wester Toren	-	-	-	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	1	1	1	1	2	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
NRSG	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
W.Steinitz	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
N.W.Steinitz	-	-	4	5	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	2	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	3	3	3	3	2	2	-	-		
Schiebroek	3	3	4	3	3	5	5	5	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Westen Regina	3	4	3	4	5	4	3	4	4	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
SWR	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	6	6	5	6	6	5	5	5	5	4	5	6	6	6	5	5	5	5	4	3	4	4	4	4	3	3	3	3	3	-	-
Industromoza	-	-	-	-	1	2	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Caballo Blanco	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Juiste Zet	-	-	-	-	-	2	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Jugoslavia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
NS-Rotterdam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Stikmat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Erasmus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	
<i>totaal</i>	<i>33</i>	<i>32</i>	<i>31</i>	<i>33</i>	<i>37</i>	<i>39</i>	<i>37</i>	<i>35</i>	<i>35</i>	<i>32</i>	<i>29</i>	<i>26</i>	<i>29</i>	<i>27</i>	<i>34</i>	<i>35</i>	<i>31</i>	<i>33</i>	<i>31</i>	<i>31</i>	<i>29</i>	<i>29</i>	<i>32</i>	<i>32</i>	<i>31</i>	<i>29</i>	<i>28</i>	<i>28</i>	<i>29</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>25</i>	<i>24</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>22</i>			

Voorts het overzicht van de deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse) in deze regio voor een aantal jaren.

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
GEB	000100							
Hermadad	000010							
Rotterdam	210100	110201	211100	301020	302010	310110	220211	300220
Weerlegging						000100		
SO '81				011121	101130	101021		
Spangen	110210	101102	101100					
NNPV	000001							
Onesimus	000100	000011	000101	000201	000111	000111	000020	000111
RSR Iv. Toren	001020	001111	000101	000111	100020	010101	101110	201111
SIO	000100							
Tediro	000110							
Wester Toren	000011	000101	000110	000010	000010			
NRSB W.St	102101	010210	010110	001021	000220	010022	001110	
Schiebroek	010110	010121						
Westen Regina	011011	010120						
SWR			010121	001202	011112	010310	001111	
Industromoza		001000						
Caballo Blanco		000002	000001	000001	000010	000010		
Juiste Zet		000001	000011					
Jugoslavia			000001	000100				
NS-Rotterdam			000001	000001				
Stikmat					000010			
Erasmus								012201
<i>totaal regio</i>	<i>444984</i>	<i>24397 10</i>	<i>332757</i>	<i>314788</i>	<i>5145 13 3</i>	<i>441785</i>	<i>323562</i>	<i>513643</i>

f. Rotterdam – Zuid

Charlois en De Pion, beiden opgericht in 1922 waren bij de oprichting van de RSB de toonaangevende verenigingen in Rotterdam-Zuid. Deze verenigingen kregen al snel gezelschap van Excelsior en Trianon (1932), De Zwarte Dame (1935) en Rock (1936). Voorts was er eind jaren '30 een kortdurend bestaan van Zuider Toren, de Zuider Arbeiders Schaakclub en IJsselmonde. Langer duurde het bestaan van Feyenoord (1939-1949). In de jaren '50 is er opnieuw een tijdelijk heroptreden van IJsselmonde en ook de bedrijfsschaakvereniging Nemag behoort dan enige tijd tot de deelnemers. In die jaren verschijnt ook de vereniging Gambiet op het toneel en bundelen Excelsior en Trianon zich tot Het Zuiden. In 1964 ziet Lombardijen het licht en twee jaar later fuseren Het Zuiden en De Pion tot Europoort. De nieuwe fusieclub ontpopt zich spoedig tot een grote concurrent van Charlois. Beide verenigingen hebben twee teams in de KNSB en spelen een hoofdrol met hun teams in de RSB. Langzamerhand verliest Charlois echter haar 'lagere' teams en in 1975 hebben zij naast twee KNSB-teams nog slechts twee teams in de 1e klasse RSB. Europoort raakt wel een KNSB team kwijt, maar telt meer teams op een lager niveau, hoewel ook hier de totale RSB-deelname terugloopt. In 1970 fuseren Gambiet en De Zwarte Dame tot Shah Mata en hoewel de nieuwe vereniging qua niveau niet aan de grote broers kan tippen, hebben zij in 1975 bijna evenveel teams als de beide anderen samen. De overigen verenigingen spelen slechts een bescheiden rol. Rock keert terug uit de NRSB maar hun rol blijft, net als die van Lombardijen en het in 1969 heropgerichte IJsselmonde, bescheiden. Charlois/Europoort handhaaft haar toppositie met 2 KNSB-teams (in 1982 zelfs 3) tot 1991 en dan zakt de club behalve in niveau ook in aantal deelnemende teams terug. In 1995 telt de vereniging nog maar drie deelnemende teams. In 1998 en 1999 is er, na de inlijving van Parsifal, met opnieuw twee teams in de KNSB een kleine opleving, maar dat is slechts tijdelijk. Eind jaren '80 evenaart Shah Mata met zeven teams de deelname van hun grootste concurrent. In 1988 bereiken ook zij, voor één jaar, de KNSB. De club blijft echter een hoofdrol spelen in de RSB-competitie en in 2001 wordt de KNSB opnieuw gehaald. Het aantal teams is dan echter ook behoorlijk teruggelopen. Zowel IJsselmonde als Lombardijen komen niet hoger dan een sporadisch optreden in de eerste klasse en Rock komt nimmer verder dan de 2e klasse. Opvallend zijn de prestaties van het in 1986 onder de rook van IJsselmonde opgerichte Parsifal dat in 1996 de promotieklasse van RSB haalt en vervolgens opgaat in Charlois Europoort. Vanaf 2003 houdt ook Rock het voor gezien en meldt zich in geheel aan als lid van Onesimus.

De ontwikkeling van de RSB deelname in deze regio:

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	
Europoort	7	7	7	6	7	7	6	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Charlois	5	6	7	6	6	6	6	5	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Charl. Europoort	-	-	-	-	-	-	-	-	10	7	6	8	8	8	8	7	7	8	8	7	7	6	6	6	5	5	5	3	4	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	5
Lombardijen	2	3	2	2	2	2	2	3	3	4	4	3	3	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	
Rock	-	-	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	4	4	4	3	3	2	1	2	1	1	1	1	1	1	-	-	-	
Gambiet	2	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zwarte Dame	3	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Shah Mata	-	-	-	5	5	5	6	7	7	5	5	4	4	4	4	4	4	5	6	7	7	6	4	3	4	6	4	4	4	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	
IJsselmonde	-	-	1	2	2	2	1	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	2	3	
Parsifal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
<i>totaal</i>	<i>19</i>	<i>22</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>25</i>	<i>23</i>	<i>22</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>22</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>19</i>	<i>15</i>	<i>17</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>14</i>	

Ook voor deze regio over een aantal jaren een overzicht van de deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse). Het illustreert de opkomst van Shah Mata en de terugval van Charlois Europoort.

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Europoort	201210	111110						
Charlois	112110	202000						
Charl. Europoort			211121	201131	201111	101010	111010	101111
Lombardijen	000101	000012	000111	000103	000111	000111	001011	000101
Rock	000011	000101	000111	000111	000202	000100	000010	
Shah Mata	001121	001123	001021	010112	010120	010111	010120	010120
IJsselmonde	000011	000101	000110	000201	000111	000101	000010	000012
Parsifal					001001	001001		
<i>totaal regio</i>	<i>314564</i>	<i>314447</i>	<i>212474</i>	<i>211658</i>	<i>212656</i>	<i>112434</i>	<i>122161</i>	<i>111344</i>

g. Drechtstreek

De al in 1888 opgerichte Dordrechtse schaakclub (DSC) is in 1931 de enige vereniging uit de Drechtstreek in de RSB. Niet lang daarna meldt zich ook het in 1931 opgerichte ODI (Ontspanning Door Inspanning) dat in 1952 met DSC zou samengaan onder de huidige naam Dordrecht. In 1938/39 is er voorts nog een éénjarig optreden van de Zwijndrechtse club EDDZ. Het in 1935 opgerichte Sliedrecht speelt in die jaren bij de SGSB en treedt pas in 1950 toe tot de RSB. In navolging van de PTT-Rotterdam behoorde voorts ook de PTT-Dordrecht in de jaren '50 nog enige tijd tot de deelnemers. Het duurt tot 1959 tot er met Papendrecht een nieuwe loot aan de stam kwam en in 1962 wordt dit uitgebreid met Grostacon wat later zou worden herdoopt in Zwijndrecht. Ook in Hendrik Ido Ambacht verenigen de schaakliefhebbers zich. In 1967 zijn er dan zoals de tabel laat zien 5 verenigingen die met 13 tientallen aan de competitie deelnemen. De sterkste schakers zitten dan bij Dordrecht. Reeds vanaf 1951 spelen zij met een team in de KNSB. Voor de anderen is er niet meer weg gelegd dan een optreden in de laagste klassen (2-4) van de RSB. Ondanks de uitbreiding van het aantal clubs (Alblasserwaard, Alblasserdam) en een nieuw optreden van het in 1973 gestopte HIA onder de naam Pionier HIA neemt het aantal deelnemende teams niet spectaculair toe. Dat verandert in de beginjaren '80. Niet zo zeer door het tijdelijk optreden van Fokker, maar wel doordat in Dordrecht het in 1978 opgerichte Groothoofd knap aan de weg gaat timmeren en qua deelname gelijkwaardig wordt aan Dordrecht. Maar niet alleen qua deelname. In enkele jaren dringt de club door tot de top van de RSB en in 1986 behoort het tot de teams die mede dankzij de invoering van de 3e klasse KNSB de landelijke status haalt. Van 1983 tot 1996 bereikt de Drechtstreek met 26/27/28 teams een topdeelneming in de RSB-competitie. De groei gaat niet ten koste van andere verenigingen, want ook Zwijndrecht en Sliedrecht groeien mee. Begin jaren '90 is het hoogtepunt van Groothoofd voorbij en worden zij in deelname voorbij gestreefd door Sliedrecht dat van 1991 de derde Drechtstreek vereniging in de KNSB wordt. Net als Dordrecht doet ook Sliedrecht in de jaren '90 met een tweede team mee in de top van de RSB. Op gepaste afstand volgt Zwijndrecht dat aanvankelijk in de beginjaren '80 nog de 1e klasse RSB haalde, maar daarna tot 1991 moest wachten voor dat dit niveau weer gehaald werd. In 1992 maakt HIA, tot 1996 nog als Mobiplan, de derde herstart en is daarmee succesvoller dan de twee voorgangers, al blijft het niveau bescheiden. In 1987 eindigt het bestaan van Alblasserwaard. Het leidt niet tot groei van Alblasserdam dat in 1996 fuseert met Papendrecht tot Papendrecht/Alblasserdam. Dit lijkt tot op heden perspectieven te bieden. In 2002 halen ook zij met een team de 1e klasse RSB. Vanaf 1983 opereert in Dordrecht ook De Willige Dame die in 1991, na een kortstondig bestaan als Groothoofd 6, zelfstandig aan de competitie gaat deelnemen. Vanaf 1998 doen ook zij mee in de top van de RSB. Anno 2005 telt de Drechtstreek zes verenigingen die met één team deelnemen aan de KNSB competitie en met twintig aan de RSB-competitie. Aan het bestaan van Groothoofd is dan al in 2002 een eind gekomen. Zij gaan vanaf dat moment verder onder de paraplu van Dordrecht.

	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05		
Dordrecht	4	5	5	4	4	5	5	5	4	4	5	5	5	4	4	5	6	6	7	8	9	8	8	6	6	6	7	7	7	7	6	5	5	5	5	7	7	6	6		
Alblasserdam	-	-	-	2	3	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Alblasserwaard	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Papendrecht	3	3	3	4	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Pap/Alblas	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	4	4	4	4	3	3	3	4	
HIA	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
PHIA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
(M)HIA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Sliedrecht	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	2	2	2	2	2	3	3	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	
Zwijndrecht	1	1	1	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	
Groothoofd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	3	4	5	5	4	5	5	6	6	6	6	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4	3	-	-	-	-	-	-	
Fokker	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Willige Dame	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
<i>totaal</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>13</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>14</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>24</i>	<i>26</i>	<i>26</i>	<i>25</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>27</i>	<i>26</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>27</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>24</i>	<i>25</i>	<i>25</i>	<i>24</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>21</i>		

De deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse) voor een aantal jaren:

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Dordrecht	102010	101110	101110	101113	101121	101221	101111	102111
Alblasserdam	000002	000110	000020	000011	000101	001000		
Alblasserwaard			000010	000010				
Papendrecht	000121	000110	000110	000021	000021	000012		
Pap/Alblas							000121	000112
HIA	000010							
PHIA			000011	000100				
(M)HIA						000011	000120	000101
Sliedrecht	001011	001020	001010	001011	011012	101111	101020	011110
Zwijndrecht	000101	000111	001101	000111	000130	001021	001110	001101
Groothoofd			000111	011020	101121	001110	101020	
Fokker			000001	000010				
Willige Dame						000020	010010	010010
<i>totaal regio</i>	<i>103255</i>	<i>102461</i>	<i>103484</i>	<i>1133 10 7</i>	<i>2134 10 6</i>	<i>2054 10 6</i>	<i>3144 11 2</i>	<i>124545</i>

h. ZH - Eilanden

Het schaakleven in RSB-verband komt hier pas na 1960 goed opgang. Tot de eerste clubs behoren Pernis en Heyplaat die al voor de oorlog in 1936 aan de competitie deelnemen. Mondjesmaat komen er verenigingen bij, zoals Hoogvliet, Oudeland (eveneens in Hoogvliet), de Pionier in Hellevoetsluis, het Rozenburgse RSV, het schaakteam van de Hoogvlietse vestiging van ICI, Delta van het Deltaziekenhuis uit Poortugaal, en in 1961 het later zo toonaangevende Spijkenisse. In 1965 krijgt ook Oostvoorne in Het Houten Paard zijn schaakvereniging. In 1967 fuseren Hoogvliet met Pernis tot Schaak '67. Enkele van deze clubs nemen nog enige tijd deel aan de tot 1969 bestaande NRSB (Nieuwe Rotterdamse Schaakbond). Het aantal deelnemende teams loopt daardoor aanvankelijk nog terug van 12 naar 9. Tot hen behoort dan wel de al sinds 1930 in Middelharnis bestaande vereniging Ons Genoegen, die vanaf 1944 als De Zwarte Pion door het schaakleven zou gaan. Vanaf 1970 gaat het echter met grote stappen voorwaarts. Schaak '67 en Oudeland fuseren tot Ashtapada en ook in Vierpolders meldt zich een vereniging die later (1974) als Vierpaarden door het schaakleven zal gaan. Voorts treedt het al sinds 1950 bestaande Ontspanning uit Ouddorp toe tot de RSB en in 1973 't Hussie uit Simonshaven. In Hellevoetsluis is er in 1974 een herstart van De Pionier, dat de RSB na het seizoen 1967/68 voor gezien had gehouden. Dat alles doet het aantal teams toenemen tot boven de 20. Het niveau komt tot het begin van de jaren 80 nauwelijks boven de 2e klasse, alleen De Zwarte Pion lukt het een aantal malen de 1e klasse te halen. Dan rukt echter Spijkenisse op, niet alleen de deelname, maar ook het niveau stijgt. Eind jaren 80 wordt de KNSB gehaald, een positie die slechts in 1995 en 1996 even op de tocht komt te staan. Daarnaast wordt er steeds met een tweede en soms ook een derde team in de top van de RSB gespeeld. Daaraan kan geen andere vereniging tippen, ook het in 1977 opgerichte Rozenburgse ASV Indus (vanaf 1984 De Penning) niet. Vierpaarden, dat ooit geschiedenis schreef met een volledig damesteam in de RSB-competitie, is dan net als Heyplaat en 't Hussie al weer verdwenen. Dankzij de vaste oeververbinding met Goeree en Overflakkee gaan de in 1979 opgerichte verenigingen Stellendam en Oost-Flakkee respectievelijk in 1981 aan de competitie deelnemen. Maar ook hun optreden blijft beperkt tot de lagere regionen in de RSB. Hetzelfde geldt voor het in 1987 opgerichte Hoogvlietse RET. Slechts Het Houten Paard en De Zwarte Pion hebben af en toe een kortdurend intermezzo in de 1e klasse RSB. Rond 2000 is deelname van Ashtapada teruggelopen tot 2 teams en Het Houten Paard neemt dan nog maar met 1 team deel. Ook bij Spijkenisse lijkt de animo te slinken en RET en Stellendam houden er in 2002 en 2003 geheel mee op. Slechts de Pionier handhaaft zich met een van 1985 tot 2004 continue deelname van 4 teams, waarvan echter alleen in 1989 het eerste team de 1e klasse haalde.

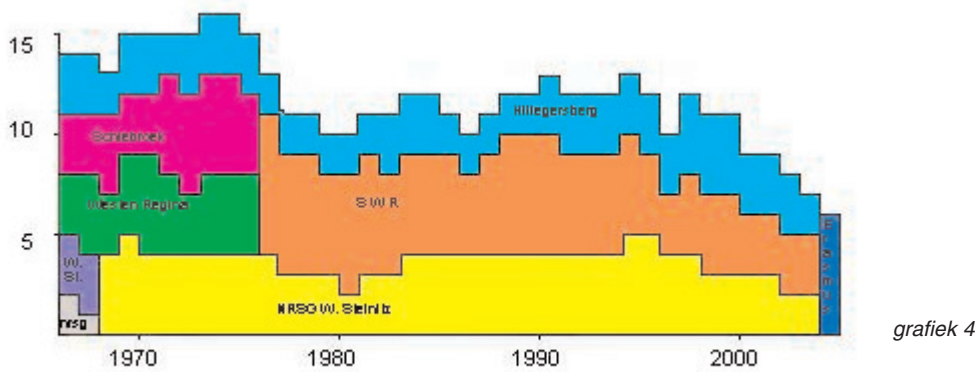
	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05		
Oudeland	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Schaak '67	3	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ashtapada	-	-	-	2	3	3	3	3	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	
Heyplaat	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
RSV	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Indus/Penning	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Spijkenisse	2	3	2	4	4	4	4	4	5	4	3	3	4	5	6	6	6	7	5	6	5	6	6	6	6	8	7	6	6	5	5	5	7	6	5	5	5	5	5	5	
't Hussie	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ICI	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
RET	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-	
Houten Paard	1	2	3	3	3	3	4	3	3	4	4	4	3	2	2	2	2	1	3	3	3	3	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vierpold/paarden	-	-	-	1	2	1	1	2	3	3	2	3	3	2	3	1	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pionier Hvtsl	1	-	-	-	-	-	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3
Zwarte Pion	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2
Stellendam	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	-	-
Oostflakkee	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ontspanning	-	-	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2
<i>totaal</i>	<i>12</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>24</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>	<i>22</i>	<i>24</i>	<i>24</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>23</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>22</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>19</i>	<i>19</i>	<i>17</i>	<i>17</i>		

De deelname per klasse (KNSB, promotieklasse, 1e, 2e, 3e en 4e klasse) voor een aantal jaren:

	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005
Schaak '67	000101							
Ashtapada		000111	000121	000022	000011	000101	000110	000010
Heyplaat	000001							
Indus/Penning			000011	000021	000100	001010	000110	000110
Spijkenisse	000112	001013	000131	001121	101013	010230	101211	101210
't Hussie		000001						
RET					000001	000010	000010	
Houten Paard	000111	000120	000110	000012	000101	000100	000100	001000
Vierpold./paarden		000011	001002	000010				
De Pionier		000001	000011	000112	000121	000211	000121	000111
Zwarte Pion	000110	000101	000110	000100	000101	001011	000110	000110
Stellendam				000010	000010	000010	000010	
Oostflakkee				000010	000010			000100
Ontspanning	000001	000010	000010	000001	000010	000011	000010	000101
<i>totaal regio</i>	<i>000436</i>	<i>001368</i>	<i>0014 10 6</i>	<i>0013 11 9</i>	<i>101478</i>	<i>012694</i>	<i>101792</i>	<i>102752</i>

i. Hoeksewaard e.o

Hoewel Ridderkerk en Barendrecht strikt genomen niet tot het geografisch gebied de Hoeksewaard behoren zijn ze in dit overzicht toch onder deze noemer opgenomen. Om deze reden is de regio aangeduid als Hoeksewaard en nabije omgeving. De oudste club in deze regio is dan het al in 1935 opgerichte Eeuwig Schaak (aanvankelijk Ridderkerk). Niet veel later in 1937 kreeg deze club gezelschap van het Springende Peert in Puttershoek en zo' n 10 jaar later Barendrecht dat echter in de jaren '50 weer het loodje legde. Sinds 1953 is er dan de vereniging Westmaas, die echter pas in 1969 voor het eerst in de RSB meespeelt. Ook in Numansdorp (1958) en in Piershil (de Vier Torens) worden schaakverenigingen opgericht. De Vier Torens ruilt in 1967 het lidmaatschap van de RSB in voor dat van de NRSB en verdwijnen nadien van het toneel. Na de oprichting van Beijerland (1971) en de toetreding van Numansdorp tot de competitie groeit de Hoeksewaardse deelname tot 10 teams en daar komt aanvankelijk weinig verandering in. Ook niet door een kortstondig optreden van clubs te Strijen en Maasdam. Deze verenigingen fuseren tot MSC (Maasdam-Strijen-Cillaarshoek) en gaan in 1974 samen met het Springende Peert verder als het Springende Peert dat dan als oprichtingsdatum 1974 krijgt. De deelname van Westmaas blijft wisselend en beperkt, uiteindelijk wordt de vereniging in 2002 opgeheven. Eeuwig Schaak is aanvankelijk de sterkste vereniging en speelt in de jaren tot 1980 regelmatig in de 1e klasse RSB. Een niveau dat zij daarna niet meer halen. Eind jaren '70 stijgt de deelname, met name door de oprichting van het Nieuw-Beijerlandse Rokado in 1974 en de heroprichting van Barendrecht in 1976. Meer dan 2e klasse RSB zit er echter in de jaren '80 voor geen van de verenigingen in. Dat verandert in 1990. Barendrecht meldt zich in een record-tempo aan de top van de RSB en ook Rokado gaat aan de weg timmeren. Voor de Barendrechters is het echter een intermezzo, want na 1991 zakken zij weer terug naar hun oude niveau. Het kleine Rokado handhaaft zich echter in de promotie- of 1e klasse en wordt daarmee de sterkste vereniging in de Hoeksewaard. Na 1995 daalt de animo en ook de fusie van Numansdorp en Beijerland tot Hoeksewaard brengt hierin geen verandering.

grafiek 4

Ook leidde het niet tot een toename van de sterkte van die verenigingen gemeten naar aantal deelnemende clubs in KNSB of hoogste RSB-klasse, zoals het overzicht bij de regio analyse laat zien.

Er zijn geen duidelijke aanwijzingen in de deelname aan de RSB-competitie dat successen van clubs leiden tot verschuivingen binnen en tussen de regio's. Die verschuivingen zijn er wel, zo blijkt uit onderstaande tabel met de verdeling van de deelname in % per regio voor de jaren 70/75/80/85/90/95/00/05 voor respectievelijk de KNSB en promotieklasse RSB, de 1e en 2e klasse RSB en de 3e en 4e klasse RSB.

	KNSB/Prom. klasse								1e en 2e klasse							
	70	75	80	85	90	95	00	05	70	75	80	85	90	95	00	05
Gouda e.o	-	5,9	6,2	6,2	-	4,5	4,2	13,6	8,3	4,2	6,3	8,3	12,5	10,4	12,8	10,4
R'dam Zuidoost	-	5,9	12,5	18,8	18,2	13,6	16,7	9,1	4,2	6,3	6,3	8,3	8,3	8,3	8,5	8,3
R'dam Noordoost	11,8	11,8	6,2	6,2	9,1	18,2	12,5	13,6	8,3	8,3	12,5	10,4	6,3	2,1	6,4	4,2
Schiedam/Vl/Maasl.	11,8	11,8	12,5	12,5	9,1	4,5	12,5	4,6	12,5	14,6	16,7	12,5	10,4	10,4	8,5	10,4
R'dam Centrum	47,0	35,3	37,5	25,0	27,3	36,4	20,8	27,3	27,1	25,0	18,8	22,9	18,8	16,7	17,0	18,8
R' dam Zuid	23,5	23,5	18,8	18,8	13,6	9,1	12,5	9,1	18,8	16,7	12,5	14,6	16,7	12,5	6,4	8,3
Drechtstreek	5,9	5,9	6,2	12,5	13,6	9,1	16,7	13,6	10,4	12,5	14,6	12,5	14,6	18,8	17,0	18,8
ZH-Eilanden	-	-	-	-	4,5	4,5	4,2	4,6	8,3	8,3	10,4	8,3	10,4	16,7	17,0	18,8
Hoeksewaard	-	-	-	-	4,5	-	-	4,6	2,1	4,2	2,1	2,1	2,1	4,2	6,4	2,1

	3e en 4e klasse							
	70	75	80	85	90	95	00	05
Gouda e.o	4,5	8,3	8,8	5,4	7,3	10,6	10,9	8,8
R'dam Zuidoost	7,5	13,5	11,8	8,0	10,0	11,5	13,4	12,3
R'dam Noordoost	7,5	6,3	7,8	6,3	9,1	8,7	9,8	8,8
Schiedam/Vl/Maasl.	10,4	12,5	9,8	10,7	11,8	10,6	11,0	7,0
R'dam Centrum	17,9	17,7	11,8	14,3	15,5	12,5	9,8	12,3
R' dam Zuid	14,9	11,5	10,8	11,6	10,0	6,7	8,5	14,0
Drechtstreek	14,9	7,3	11,8	15,2	14,5	15,4	15,8	15,8
ZH-Eilanden	13,4	14,6	15,7	17,9	13,6	12,5	13,4	12,3
Hoeksewaard	9,0	8,3	11,8	10,7	8,2	11,5	7,3	8,8

Men zou uit de cijfers kunnen afleiden dat het succes van het in de jaren 1985-1995 aan de weg timmerende CSV (Rotterdam Zuidoost) ten koste gaat van de regio Rotterdam Centrum. In die jaren stijgt de deelname in de hoogste categorie van regio Rotterdam ZO tot ruim 18% en zakt die van Rotterdam Centrum tot ruim 25%. Een duidelijk bewijs is daar echter niet voor. Terugloop en toename in deelname manifesteert zich vrijwel steeds over alle categorieën en loopt vrijwel steeds parallel met het verloop in de totale deelname. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn de regio Schiedam/Vlaardingen/Maassluis in negatieve zin en de Zuidhollandse Eilanden in positieve zin. Een uitzondering is wellicht Rotterdam Centrum waar vanaf 1980 het deelnamepatroon in KNSB/Promotieklasse en 1e klasse/2e klasse redelijk constant blijft, maar de deelname in de laagste categorie terugloopt.